

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПРАВА І СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи ювенальної превенції та юстиції

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

освітня програма Право
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище) А.С. Метіль

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою права і соціальної роботи
протокол № 12 від 22.06.2021

Завідувач кафедри
(підпис, ініціали, прізвище) А.С. Метіль

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
української філології та соціальних наук

(підпис, ініціали, прізвище) Н.О. Гончарова

Розробники програми:

Кічук Ярослав Валерійович, доктор педагогічних наук,
професор кафедри права і соціальної роботи

Рецензенти програми:

Метіль Анастасія Сергіївна, кандидат юридичних наук,
завідувачка кафедри права і соціальної роботи

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	
Кількість кредитів: 4	<i>Лекції:</i>	
	24	6
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 4	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
Семестр: 8	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	6
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 5	-	-
- самостійна робота: 4	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік	Форма підсумкового контролю: залік	
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є теоретико-практичні засади ювенальної превенції та юстиції.

Метою дисципліни «*Основи ювенальної превенції та юстиції*» є отримання комплексу знань про систему ювенальної превенції та юстиції, їх змістовне наповнення (у контексті забезпечення прав дитини, молоді).

Передумови для вивчення дисципліни базується на вивченні таких дисциплін, як «Основи правової педагогіки», «Правове регулювання молодіжної політики».

Міждисциплінарні зв'язки дисципліна «*Основи ювенальної превенції та юстиції*» є підґрунтям для подальшого написання курсової роботи з кримінального права і процесу, «Основи права Європейського Союзу», «Кримінальне право України», «Цивільне процесуальне право України», «Судові та правоохоронні органи України».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ЗК 6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 8	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 17	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності
ЗК 9	Здатність працювати в команді.	ПРН 13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ЗК 10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПРН 18	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 19	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
ЗК 13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.		Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи
ЗК 14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.	ПРН 14	Використовувати набуті знання та спеціальні навички у спілкуванні з категорією неповнолітніх та їх представниками
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі	ПРН 20	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права

	у суспільстві.		
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.	ПРН 18	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.	ПРН 22 ПРН 24	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях
СК 5	Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.	ПРН 20 ПРН 15	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності
СК 7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.	ПРН 19 ПРН 9	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.	ПРН 22	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки
СК 12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.	ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СК 14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	ПРН 12 ПРН 24	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	ПРН 16	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних
СК 17	Знання і розуміння соціальної ролі підлітків у суспільстві та основ законодавства з прав дитини.	ПРН 1 ПРН 14 ПРН 25	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин Використовувати набуті знання та спеціальні навички у спілкуванні з категорією неповнолітніх та їх представниками Кадрове забезпечення підрозділів ювенальної превенції фахівцями, які зможуть працювати з дітьми
СК 18	Здатність до консультування та встановлення значимих правових фактів у справах дітей та неповнолітніх.	ПРН 12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК 1	ПРН 3	ПРН 3	ПРН 3	
ЗК 3		ПРН 3	ПРН 3	ПРН 3
ЗК 6		ПРН 8	ПРН 8	ПРН 8
ЗК 7	ПРН 17	ПРН 17		ПРН 17
ЗК 9		ПРН 13	ПРН 13	ПРН 13
ЗК 10			ПРН 18	ПРН 18
ЗК 11			ПРН 2	ПРН 2
ЗК 12	ПРН 19		ПРН 19	ПРН 19
ЗК 13		ПРН 6 ПРН 19	ПРН 6 ПРН 19	ПРН 6 ПРН 19
ЗК 14	ПРН 14		ПРН 14	
СК 1	ПРН 20		ПРН 20	
СК 3	ПРН 18	ПРН 18		ПРН 18
СК 4	ПРН 22 ПРН 24		ПРН 22 ПРН 24	
СК 5	ПРН 20 ПРН 15		ПРН 20 ПРН 15	ПРН 20 ПРН 15

СК 7	ПРН 19 ПРН 9	ПРН 19 ПРН 9	ПРН 19 ПРН 9	ПРН 19 ПРН 9
СК 11	ПРН 22	ПРН 22	ПРН 22	
СК 12		ПРН 4	ПРН 4	
СК 13	ПРН 2	ПРН 2	ПРН 2	ПРН 2
СК 14	ПРН 12 ПРН 24	ПРН 12 ПРН 24	ПРН 12 ПРН 24	
СК 16		ПРН 16	ПРН 16	ПРН 16
СК 17	ПРН 1 ПРН 14 ПРН 25	ПРН 1 ПРН 14 ПРН 25	ПРН 1 ПРН 14 ПРН 25	ПРН 1 ПРН 14 ПРН 25
СК 18	ПРН 12		ПРН 12	

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1: Теоретичні аспекти ювенальної юстиції	4	2	2	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	8
2.	Тема 2: Історія ювенальної юстиції	4	2	2	-	-	-	4	1	1	-	-	-	-	8
3.	Тема 3: Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальна юстиція	4	2	2	-	-	-	6	1	1	-	-	-	-	10
4.	Тема 4: Правові засади ювенальної юстиції в Україні	4	2	2	-	-	-	6	1	1	-	-	-	-	8
5.	Тема 5: Організаційні засади ювенальної юстиції в Україні	4	2	2	-	-	-	6	1	1	-	-	-	-	8
6.	Тема 6: Сучасні закордонні моделі ювенальної юстиції	4	2	2	-	-	-	8	1	1	-	-	-	-	10
7.	Тема 7: Система суб'єктів ювенальної превенції в Україні	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10
8.	Тема 8: Запобігання дитячій злочинності	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	8
9.	Тема 9: Профілактика шкільного булінгу	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	8
10.	Тема 10: Запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності.	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	8
11.	Тема 11: Адміністративно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому	4	2	2	-	-	-	6	1	-	1	-	-	-	10

	дітьми та стосовно них.														
12.	Тема 12: Профілактика протиправної діяльності неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань.	4	2	2	-	-	-	4	1	-	1	-	-	-	8
Проведення консультацій		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	24	24	-	-	-	72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Теоретичні аспекти ювенальної юстиції.

Поняття, зміст та сутність ювенальної юстиції. Дитина у правовому полі ювенальної юстиції. Ювенальна юстиція в системі судової влади. Ювенальна юстиція у громадянському суспільстві. Принципи ювенальної юстиції. Функції ювенальної юстиції. Каральна, «прогресивна» та відновна парадигми ювенальної юстиції

Тема 2. Історія ювенальної юстиції.

Дитина в судовому процесі до початку ХХ ст. Створення першого ювенального суду. Заснування ювенальних судів в Європі (перша половина ХХ ст.). Суди та інші установи для неповнолітніх правопорушників в Україні.

Тема 3. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальна юстиція.

Міжнародні стандарти прав дитини як база ювенальної юстиції. Міжнародне співробітництво у сфері ювенальної юстиції. Мінімальні Стандарти Правила ООН про відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) – головний міжнародний акт щодо ювенальної юстиції. Інші універсальні стандарти ювенальної юстиції.

Тема 4. Правові засади ювенальної юстиції в Україні.

Ювенальна кримінальна політика. Принципи кримінального ювенального права України. Види кримінальних покарань для неповнолітніх за КК України. Примусові заходи виховного характеру за КК України. Особливості провадження у справах про злочини неповнолітніх. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.

Тема 5. Організаційні засади ювенальної юстиції в Україні.

Сучасна система органів та служб у справах неповнолітніх в Україні. Ювенальні структурні підрозділи ОВС України. Установи виконання покарань для неповнолітніх. Установи для дітей, які потребують особливих умов виховання. Служби у справах дітей.

Тема 6. Сучасні закордонні моделі ювенальної юстиції.

Система ювенальної юстиції Сполучених Штатів Америки. Ювенальна юстиція Англії та Уельсу. Французька модель ювенальної юстиції. Німецька система ювенальної юстиції. Ювенальна юстиція Нідерландів. Північноєвропейська модель ювенальної юстиції. Ювенальна юстиція Польщі. Ювенальна юстиція Японії.

Тема 7. Система суб'єктів ювенальної превенції в Україні.

Загально-політичні суб'єкти (ВРУ, Уповноважений ВРУ з прав людини, Президент України, Уповноважений Президента України з прав дитини). Суб'єкти загальної компетентності (КМУ, представницькі органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси територіальних громад, місцеві державні адміністрації). Основні суб'єкти (МВС України, виконавчі органи). Спеціальні суб'єкти (підрозділи Національної поліції, ССД, уповноважені органи з питань пробації, суди, прокуратура). Додаткові суб'єкти (Міністерство юстиції України, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я). Спеціалізовані суб'єкти (навчальні заклади, установи, притулки для дітей, соціально-реабілітаційні центри). Суб'єкти з повноваженням учасника превентивно-виховних заходів (батьки, або інші особи,

що їх замінюють, педагоги, вихователі, соціальні педагоги, психологи, громадські організації, ЗМІ). Види методів та форм діяльності суб'єктів ювенальної превенції.

Тема 8. Запобігання дитячій злочинності.

Кримінологічна характеристика дитячої злочинності. Особистість неповнолітнього злочинця. Причини та умови дитячої злочинності. Суб'єкти запобігання дитячої злочинності. Організації роботи, завдання та повноваження підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України. Заходи запобігання дитячої злочинності. Профілактична діяльність спрямована на недопущення вчинення дітьми злочинів.

Тема 9. Профілактика шкільного булінгу.

Причини та умови, які сприяють насильству серед дітей та учнівської молоді. Поняття шкільного булінгу та його профілактика. Профілактика насильства серед дітей. Правова основа діяльності працівників підрозділів ювенальної превенції з профілактики насильства серед дітей та учнівської молоді. Алгоритм дій працівника підрозділу ювенальної превенції при зверненні дитини, яка потерпіла від насильницьких дій. Алгоритм дій працівника підрозділу ювенальної превенції при самостійному виявленні обставин, що можуть свідчити про вчинення насильницьких дій по відношенню до дитини.

Тема 10. Запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності.

Поняття бездоглядності і безпритульності. Причини та умови виникнення бездоглядності та безпритульності дітей. Правова основа діяльності працівників підрозділів ювенальної превенції з запобігання дитячої бездоглядності та безпритульності. Заходи профілактики дитячої бездоглядності та безпритульності. Індивідуально профілактична робота з дітьми та сім'ями, які перебувають у соціально небезпечному становищі.

Тема 11. Адміністративно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них.

Поняття, види та ознаки насильства в сім'ї. Різновиди та ознаки насильства щодо дітей. Наслідки жорстокого поводження з дітьми. Кримінологічна характеристика домашнього насильства. Особистість домашнього насильника. Причини та умови домашнього насильства. Запобігання та протидія домашньому насильству. Інформаційно-просвітницька, профілактична та методична робота щодо формування ненасильницьких моделей поведінки серед дітей та молоді.

Тема 12. Профілактика протиправної діяльності неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань.

Види і ознаки неформальних радикально налаштованих угруповань та їх відмінності. Причини виникнення неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань. Профілактика протиправної діяльності неформальних молодіжних радикально налаштованих угруповань. Моніторинг скінхедовського та іншого неформального радикального руху в молодіжному середовищі та прояв неонацизму, расизму і ксенофобії та інших форм нетерпимості.

5.2. Тематика семінарських (практичних, лабораторних) занять.

1. Теоретичні аспекти ювенальної юстиції.
2. Історія ювенальної юстиції.
3. Міжнародно-правові стандарти прав дитини та ювенальна юстиція.
4. Правові засади ювенальної юстиції в Україні.
5. Організаційні засади ювенальної юстиції в Україні.
6. Сучасні закордонні моделі ювенальної юстиції.
7. Система суб'єктів ювенальної превенції в Україні.
8. Запобігання дитячій злочинності.
9. Профілактика шкільного булінгу.
10. Запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності.
11. Адміністративно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, вчиненому дітьми та стосовно них.
12. Профілактика протиправної діяльності неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

Загальний обсяг СРС з дисципліни «Основи ювенальної превенції та юстиції» становить 72 год. (108 год.).

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з дисципліни «Основи ювенальної превенції та юстиції»:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу з використанням конспекту лекцій, підручника, довідкової літератури;
- підготовка до семінарських занять;
- вивчення окремих питань, що винесені на самостійне опрацювання;
- пошукова робота з електронними джерелами;
- підготовка студентів до проведення поміжного (модульного) контролю та заліку.

Розподіл годин на виконання СРС

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		д.ф.н.	з.ф.н.	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	7	2	конспект лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять.	24	6	відповіді на семінарських заняттях, участь у дискусіях
3.	Підготовка до модульного (проміжного) контролю	4	4	написання МКР
4.	Робота з Інтернет - ресурсами	3	2	створення презентації
5.	Огляд наукової літератури з конкретної проблеми, складання бібліографічного опису	3	10	робота з законодавчою базою щодо ювенальної превенції та юстиції
6.	Розв'язування задач, виконання вправ	2	5	аналіз проблемних ситуацій
7.	Участь у науково-дослідній роботі (написання тез, статей, виступ з доповіддю на студентській конференції та ін.)	10	14	виступ з доповіддю на студентській конференції
8.	Графічне подання вивченого матеріалу, створення електронної презентації доповіді	5	10	електронна презентація (5-10 слайдів)
9.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку	14	55	робота на семінарських заняттях, виконання інд. завдання
	Разом	72	108	

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1. Правосуддя для дітей.
2. Робота з неповнолітніми, які перебувають у конфлікті з законом.
3. Розбудова миру: ювенальна превенція і вирішення конфлікту.
4. Соціально-педагогічний захист прав людини, протидії торгівлі людьми та експлуатації дітей.
5. Соціально-правова та психологічна допомога сім'ям з дітьми в період військового конфлікту
6. Профілактика жорстокого поведіння серед однолітків (шкільний булінг).
7. Подолання дитячої безпритульності і бездоглядності та профілактика негативних явищ в дитячому та молодіжному середовищі.
8. Попередження насилля в сім'ї та жорстокого поведіння з дітьми

9. Профілактика злочинності у діяльності неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань.
10. Профілактика вживання психоактивних речовин серед учнівської молоді.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

- 6.1. *Форми поточного контролю: усне опитування*
- 6.2. *Форми проміжного контролю: модульна контрольна робота*
- 6.3. *Форми підсумкового контролю: залік*

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях, результати самостійної роботи з науковою літературою та першоджерелами, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та розв'язання одної правової задачі.

Приклад:

1 варіант

Тестові завдання

1. Ювенальна превенція – це:

- а) запобігання вчиненню правопорушень дітьми та проявам небезпеки відносно них;
- б) правова система щодо захисту прав дітей, має у своєму складі установи і організації, що здійснюють правосуддя у справах про правопорушення, скоєні неповнолітніми;
- в) сукупність правових норм, що регулюють відносини з приводу створення, одержання, використання й поширення інформації;
- г) сукупність правових норм, що регулюють відносини з приводу регламентування діяльності Національної поліції.

2. До суб'єктів ювенальної превенції в Україні входять:

- а) ВРУ, Президент України, місцеві державні адміністрації, виконавчі органи підрозділи Національної поліції, ССД, Міністерство юстиції України, навчальні заклади, батьки, або інші особи, що їх замінюють, педагоги;
- б) громадяни, юридичні особи, держава, міжнародні організації;
- в) інші держави, дієздатні громадяни України, особи без громадянства;
- г) юридичні особи, громадяни України, біженці.

3. Юридична сутність поняття «дитинство» визначається в:

- а) Конституції України;
- б) міжнародно-правових документах;
- в) національному законодавстві;
- г) міжнародно-правових документах та національному законодавстві.

4. План дій «Світ, придатний для життя дітей» ухвалено:

- а) Постанова Пленуму Верховного Суду України;
- б) 27-ю спеціальною сесією Генеральної Асамблеї ООН;
- в) Законом України про Національну поліцію;
- г) усі зазначені відповіді вірні.

5. Згідно з Законом України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» від 2 червня 2005 р. «Бездоглядні діти» це:

- а) діти, які були вимушені залишити або самі залишили сім'ю чи дитячі заклади, де вони виховувались, і не мають певного місця проживання;
- б) діти, не забезпечені сприятливими умовами для фізичного, духовного та інтелектуального розвитку;
- в) діти, в яких померли чи загинули батьки;
- г) діти, які залишилися без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав.

Правова задача

15 лютого 2011 року Іванова Н. А. народила дитину. Через 5 днів в тому ж пологовому будинку Скрипаль М. С. народила мертву дитину. Іванова Н. А. виписалась з будинку 20 березня і свою дитину з пологового будинку не забрала, тому Скрипаль М. С. 25 березня заявила, що вона бажає забрати дитину Іванової Н. А. з пологового будинку як власну та усиновити її в майбутньому. На думку Скрипаль М. С., вирішення ситуації таким чином забезпечить таємницю усиновлення від оточуючих, а отже і від самої дитини. В такому проханні Скрипаль М. С. було відмовлено, посилаючись на те, що дитину віком менше двох місяців не може бути усиновлено.

- 1) Визначте статус.
- 2) Чи правильно було застосовано ст. 209 СК? Якщо ні - то в чому помилка і які норми права підлягають застосуванню в такій ситуації?
- 3) Чи може Скрипаль М. С. забрати до себе дитину до винесення судом рішення про усиновлення?
- 4) Чи встановлено законодавством строк, протягом якого Іванова Н. А. має забрати дитину з пологового будинку?

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	Зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи з ваговим коефіцієнтом 0,3
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою

	термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Створення та презентація соціально-правового проекту	20

Індивідуальне завдання (створення та презентація соціально-правового проекту) оцінюється за такими критеріями: значущість і актуальність обраної теми; логічність і послідовність викладення матеріалу; повнота розкриття теми; доказовість та естетичність; презентація проекту та вміння захищати результати проведеного дослідження; власне оцінення досвіду.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 тестове питання складає 2 бали, 5 правильно вирішених тестових завдань оцінюються як 10 балів. Розв'язання правової задачі оцінюється у 20 балів (правильне визначення категорії та статусу – 5 балів; визначення нормативно-правової бази – 5 балів; алгоритм дій – 10 балів). Загальна кількість балів може складати 30 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА: технічні засоби для демонстрування презентацій (проектор), комп'ютер (ноутбук) для використання нормативно-правової електронної бази.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Нормативна база :

1. Європейська конвенція про здійснення прав дітей: Ратифікована із заявою Законом України № 69-V (69–16) від 3 серпня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. 2006. № 41. Ст. 354.
2. Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95>
3. Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
5. Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
6. Конвенція про права людини. Міжнародне та національне законодавство у сфері захисту прав дитини / Г. Янова. К. : ПП «Видавництво «Сучасний письменник», 2015. С. 177-191.
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. 2010. № 72/1.
8. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року // Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
10. Про Загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 року: Закон України № 1065-VI від 05.03.2009 р. // Відомості Верховної Ради України. 2009. № 29. ст. 395.
11. Про Концепцію розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні: указ Президента України від 24 травня 2011 року № 597/2011. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua>
12. Про судоустрій і статус суддів: Закон України № 1402-VIII від 02.06.2016 р. // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. ст. 545.
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 року № 2453-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>
14. Щоквартальний бюлетень "Відновне правосуддя в Україні" №1-4(15). 2010.

10.2. Основні джерела:

1. Ортинська Н. В. Правова політика держави щодо подолання причин злочинної поведінки неповнолітніх / Н. В. Ортинська // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2015. № 824. С. 298-301.
2. Опацький Р.М. Ювенальна політика в Україні: адміністративно-правові засади формування та реалізації : монограф. / Р.М. Опацький ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. Б. О. Логвиненка. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; 2020. 520 с.
3. Терещук Г. А. Окремі аспекти реформування системи ювенальної юстиції в Україні / Г. А. Терещук // Актуальні проблеми правознавства. 2017. Вип. 1. С. 53-56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2017_1_12.
4. Європейський суд з прав людини. Судова практика / за заг. ред. В. Г. Буткевича. – Вип. 1, ч. 3: Стаття ЄКПЛ «Заборона катувань» : у 3 ч. 2011. С. 5–28.
5. Аракелян Р. Ф. Деякі історичні аспекти концептуальних засад відновного правосуддя. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Юридичні науки. 2015. Т. 3, вип. 2. С. 62–66.
6. Мозгова В. Досвід створення та функціонування ювенальних судів в Україні на початку ХХ століття. Науковий часопис Національної академії прокуратури України 1'2014. С. 108–115.
7. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй, які стосуються відправлення правосуддя по відношенню до неповнолітніх ("Пекінські правила"). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211

8. Палюх Л. М. Особливості провадження у справах про застосування примусових заходів виховного характеру до осіб, які не досягли віку, з якого можлива кримінальна відповідальність // Наук. вісн. Львів, 2006. Вип. 3. С. 259–270.
9. Юхно О. О. Генезис визначення понять «малолітній» та «неповнолітній» у кримінальному судочинстві України // Вісник. Х., 2012. № 1 (56). С. 168–174.
10. Лабенська Л. Л., Савич В. О. Права дитини: сучасний стан забезпечення та реалізації в Україні / Л. Л. Лабенська, В. О. Савич // Право і суспільство. 2018. № 1. С. 118-122.
11. Костенко Я. В. Ювенальна превенція як форма діяльності органів поліції України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. : Юриспруденція. 2018. № 31. С. 77–79.
12. Веселов М. Ю. Ювенальна превенція в системі ювенальної юстиції. равний часопис Донбасу № 1 (70) 2020. С. 98-104.
13. Терещук Г. Зарубіжний досвід функціонування основних моделей ювенальної юстиції // Актуальні проблеми правознавства. Випуск 2 (10). 2017. С. 116-120.
14. Опацький Р. М. Зарубіжний досвід впровадження ювенальної юстиції / Р. М. Опацький // Юридична наука. 2012. № 2. С. 146–152.
15. Литвинов О.М. Становлення та розвиток ювенальної пенальної політики Республіки Польща (кримінально-правове дослідження) : монографія / О.М. Литвинов, Є.С. Назимко, Т.І. Пономарьова; за заг. ред. д.ю.н., проф. О.М. Литвинова. К.: ВД «Дакор», 2015. 128 с.
16. Лесько Н. В. Система органів державної влади, що здійснюють профілактику правопорушень серед дітей: досвід зарубіжних країн І Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. 2016. № 845. С. 107-112.
17. Навроцький О. О. Компетенція окремих органів державної влади у сфері забезпечення прав дитини: сучасний стан та шляхи удосконалення / О. О. Навроцький // Право і суспільство. 2017. № 5. С. 127-131.
18. Дакал А. Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації / А. Дакал // Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. Вип. 3 (30). С. 59-65.
19. Кримінологія. навчально-методичний посібник / В.М. Дрьомін, Ж.В. Мандриченко, Т.В. Мельничук, Ю.О. Стрелковська, А.І. Марчук, А.М. Ізовіта, С.А. Ілько, Н.О. Федчун, В.Я. Цитряк. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2015. 144 с.
20. Бандурка О.М., Литвинов О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: монографія. Харків: ХНУВС, 2011. 308 с.
21. Журавель Т.В. Соціально-педагогічна робота з профілактики насильства щодо дітей / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка : навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін. : К. : Академвидав, 2013. С. 197–209.
22. Миронюк Т., Запорожець А. Удосконалення заходів протидії булінгу в Україні. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. Київ-2019. № 3 (112). С. 234.
23. Запорожець А.К., Миронюк Т.В. Булінг в Україні – кримінологічна характеристика та запобігання / А.К. Запорожець, Т.В. Миронюк; За заг. ред. Ю.О. Левченка Монографія. Київ.: Вид-во ТОВ «НВП»Інтерсервіс», 2020. 146 с.
24. Варламова, Ю. В., Самороков, В. О. Кримінологічна характеристика учасників булінгу (цькування). Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2021. № 1(23). URL : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2021/n1/21vyvubt.pdf>.
25. Федорченко, Т. Є. (2012) Профілактика дитячої бездоглядності та девіантної поведінки неповнолітніх в умовах превентивного виховного середовища школи соціальної реабілітації Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді (16). pp. 279-288.
26. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
27. Ларченко О.М. Сімейні девіації як кримінологічна проблема / Кримінальне право і кримінологія Юридичний вісник № 3. 2011 р.

28. Методика виявлення, документування, профілактики протиправної діяльності неформальних радикально налаштованих молодіжних угруповань: практичний посібник / [В.С. Березняк, С.А. Буткевич, Г.В. Ревіна, Д.С. Савочкін]. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 253 с.
29. Копотун І.М., Рудик М.М. Правові та організаційні основи запобігання злочинам, що вчиняються молодіжними футбольними угрупованнями в Україні: монографія. Дніпро: Середняк Т.К., 2016. 237 с.
30. Організація роботи студентських (молодіжних) громадських формувань з охорони громадського порядку та профілактики правопорушень серед неповнолітніх: методичні рекомендації / [В.С. Березняк, Ю.В. Грицай, О.В. Юхимчук]. Дніпропетровськ: Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2012. 53 с.

10.3. Допоміжні джерела:

1. Гусак А. П. Основні принципи ювенальної юстиції / А. П. Гусак // Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Право / голов. ред. Ю.М. Бисага. – Ужгород : Гельветика, 2014. №Вип. 25. С. 192–194.
2. Грігорова Г. Л. Відновна функція юридичної відповідальності (на прикладі ювенальної відповідальності) / Г.Л. Грігорова // Правове життя сучасної України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. ювілею акад. С.В. Ківалова (м. Одеса, 16–17 травня 2014 р.); у 2 т. О. : Фенікс, 2014. Т. 2 . С. 99–101.
3. Плахова О. М. Ювенальна юстиція в Україні: у пошуках консенсусної парадигми. «Соціопростір: Міждисциплінарний електронний збірник наукових праць соціології та соціальної роботи», (4), 62-66. URL : <https://periodicals.karazin.ua/socioprostir/article/view/4256>
4. Сулейманова С.Т. Ювенальная юстиция в эпоху постмодернизма / С.Т. Сулейманова // Известия вузов. Поволжский регион. Общественные науки. 2007. № 4. С. 114–120.
5. Європейські правила щодо неповнолітніх правопорушників, які підлягають застосуванню санкцій чи заходів // Відновне правосуддя в Україні. 2009. № 3–4. С. 48–62.
6. Міжнародне та національне законодавство у сфері захисту прав дитини / Г. Янова. К. : «Видавництво «Сучасний письменник», 2015. 704 с.
7. Shirokova-Muragash, O. (2020). Вдосконалення системи відправлення правосуддя по відношенню до неповнолітніх за мінімальними стандартними правилами ООН («Пекінські правила»). Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти, (5), 117–131. <https://doi.org/10.31866/2616-745x.5.2020.203695>
8. Генеральна Прокуратура України. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за грудень 2017 року. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?_m=fsfile&_c=download&file_id=203952.
9. Назарук Н. В. Розвиток інституту спеціалізованих омбудсманів в Україні / Н. В. Назарук // Науковий журнал «Політикус». 2016. Вип. 3. С. 73-79.
10. Навроцький О. О. Компетенція окремих органів державної влади у сфері забезпечення прав дитини: сучасний стан та шляхи удосконалення / О. О. Навроцький // Право і суспільство. 2017. № 5. С. 127-131.
11. Користін О. Є. Особливості злочинності неповнолітніх та специфіка її профілактики (за матеріалами південного регіону України). Південноукраїнський правовий часопис. 2014. № 14. С. 16–19.
12. Повноваження об'єднаних громад із питань забезпечення та дотримання прав дитини: розуміння витоків функцій. Посібник. Київ 2018. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/301/dity.pdf>
13. Сотула О. С. Кримінально-правова охорона життя людини в країнах романо-германської правової сім'ї: ретроспектива, компаративістика, моделювання: монографія / О. С. Сотула. Х.: Видавець Іванченко І. С. 2015. 429 с.
14. Головкін Б.М. Злочинність неповнолітніх як суспільна проблема / Б.М. Головкін // Проблеми доконаності. 2016. Вип. 133. С. 204 – 217.1-2.
15. Питання Уповноваженого Президента України з прав дитини : Указ Президента України від 11 серп. 2011 р. № 811/2011 // Офіційний вісник України. 2011. № 63. Ст. 24-94.

16. Василевич В. В. Зарубіжний досвід кримінологічної політики захисту прав потерпілих від поширення дитячої порнографії у мережі Інтернет. Часопис Академії адвокатури України. 2013. № 3. URL: <http://epub.aau.edu.ua/index.php/chasopys/article/view/711/715>.
17. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ МВС України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>.
18. Про затвердження Змін до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : наказ МВС України від 25.06.2020 № 488. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-20#Text>.
19. Максименко О. Аспекти вдосконалення діяльності підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України з протидії наркоманії. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 116, 3 (Груд 2020), 103-107.
20. Бандурка І.О. Діти, сім'я, злочинність неповнолітніх: взаємозалежність: монографія. Харків: Золота миля, 2014. 280 с.
21. Стоп шкільний терор. Особливості цькування у дитячому віці. Профілактика та протистояння булінгу / Український інститут дослідження екстремізму. Київ, 2017. URL: <http://uire.org.ua/wpcontent/uploads/2017/11/Doslidzhennya-buling.pdf>
22. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. К.: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
23. Профілактика насильства серед дітей та учнівської молоді : методичні рекомендації / [В.С. Березняк, Ю.В. Грицай, В.В. Плачков, О.В. Юхимчук]. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 26 с.
24. Попередження насильства в закладах освіти: методичний посібник для педагогічних працівників. Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/18/Posibnyk_POPEREDZHENNYA_NASYLSTVA.pdf
25. Стоп шкільний терор. Особливості цькування у дитячому віці. Профілактика та протистоянні булінгу. 2017. 84 с. URL : http://dzvin.dp.ua/bully/stop_shkilniy_teror.pdf
26. Галич О.В. Бездоглядність і правопорушення як наслідки хибного виховання. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2011. № 2. С. 91-95.
27. Швець Д. В. Підвищення якості підготовки працівників підрозділів ювенальної превенції як необхідна передумова захисту прав і свобод дітей. Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України : зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 11 квіт. 2019 р.). Харків, 2019. С. 29–31.
28. Іщенко І.В. Проблеми та досягнення в організації роботи підрозділів ювенальної превенції національної поліції України. Правовий часопис. 2018. № 3 (64). С. 97–99.
29. Попередження дитячої бездоглядності та безпритульності : методичні рекомендації / [В.С. Березняк, Ю.В. Грицай, Ю.Л. Іваненко, В.В. Плачков, О.В. Юхимчук]. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 33 с.
30. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України / Укладачі: Запорожцев А.В., Лабунь А.В., Заброта Д.Г., Басиста І.В., Дроздова І.В., Брижик В.О., Мусієнко О.М. Київ, 2012. 246 с.
31. Ларченко О.М. Сімейні девіації як кримінологічна проблема / Кримінальне право і кримінологія Юридичний вісник № 3. 2011 р.
32. Запорожець А. А. Криміналізація домашнього насильства — новела кримінального законодавства. Вісник кримінального судочинства. 2018. № 1. С. 148–154.
33. Мірошніченко А. В. Насильство в сім'ї [Електронний ресурс] / А. В. Мірошніченко // Правова освіта. Сайт Головного управління юстиції у Кіровоградській області. – Режим доступу: http://pravovaosvita.ucoz.ua/publ/nasilstvo_v_sim_39_ji/1-1-0-13.

10.4. Інформаційні ресурси:

Офіційні сайти державних органів:

www.rada.gov.ua/laws - офіційний сайт Верховної Ради України

www.court.gov.ua/dsa - сайт Державної судової адміністрації України

<http://nsj.gov.ua/ua/about/regulations/> - сайт Національної школи України

<https://www.kmu.gov.ua/ua/nprasearch> - сайт Кабінету Міністрів України

<https://www.president.gov.ua/documents/all> - сайт офіційного представництва президента України

<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України

<http://www.mon.gov.ua> - офіційний сайт Міністерства освіти і науки України

Електронні бібліотеки:

<http://lib.idgu.edu.ua/> - Бібліотека Ізмаїльського державного гуманітарного університету.

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського.

11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20__ / 20__ Н.Р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри до початку навчального року